УДК 81'25=161.2

ІНВЕРСІЯ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ СЦЕНАРІЮ "АГРЕСИВНА ПОВЕДІНКА" В ОРИГІНАЛЬНОМУ ТА ПЕРЕКЛАДНОМУ ДИСКУРСІ

Орест Толочко

Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів, 79000, Україна
e-mail: TolOr@ukr.net

Розглянуто англійські художні контексти, до яких входять стилістично марковані висловлювання, що містять у своїй структурі інверсивно виділені елементи, що є засобами творення змістово-тематичної канви оригінального тексту (як складові сценарію "агресивна поведінка"), а також їх українські відповідники як зразки синтаксично-семантичних трансформацій, спрямовані на якнайповніше відтворення їх експресивно-стилістичної та художньо-естетичної функції засобами цільової мови.
Ключові слова: інверсія, агресивна поведінка, комунікативно-прагматична спрямованість, оригінал, переклад.

Актуальність теми. Інверсія як граматично-стилістична категорія виконує чимало важливих функцій в оригінальному тексті, які потрібно належно відтворювати засобами цільової мови, ураховуючи відмінності інверсійної функції в англійській та українській мовах. Саме тому дослідження категорій експресивного синтаксису не втрачає актуальності у сучасній лінгвістиці та перекладознавстві, особливо в рамках когнітивної парадигми, що є однією з панівних на сучасному етапі.

Стан розробки проблеми. На основі вищенаведеного актуальною постає проблема структурування інформації, виражена значеннями окремих мовних одиниць або їх груп [4, с. 71, 72]. Саме такі структури інформації у сучасній лінгвістиці визначають як фрейми, тобто пакети інформації, що зберігаються в пам'яті, та забезпечують адекватну когнітивну обробку стандартних ситуацій. За допомогою цих структур твориться зв'язність тексту, стають необхідні умовиводи та подаються контекстні очікування, за якими прогнозують майбутні події, грунтуючись на подібних випадках, що вже траплялися раніше [3, с. 5–11]. Перекладознавець Р. Т. Белл виділяв такі характеристики цих структур: 1) їх використовують для представлення різного роду знань; 2) вони часто поділяються на дрібніші структури, які можна назвати "підсхемами"; 3) фрейми можуть поєднуватися у більші структури; 4) фрейми можуть використовуватися для розпізнавання та інтерпретації нової інформації [11, с. 250]. М. Мінський стверджував, що людина, намагаючись пізнати нову для себе ситуацію або по-новому поглянути на звичну, обирає зі своєї пам'яті потрібний фрейм для того, щоб унаслідок зміни в ньому певних деталей зробити його придатним для розуміння ширшого кола явищ та процесів [7, с. 7]. Мовознавець виділяє такі фрейми (рівні когні-

© Толочко О., 2015.

тивної структури тексту): *поверхнево-синтаксичний* (відомості про синтаксичну структуру, порядок слів, прийменникові зв'язки); *поверхнево-семантичний* (значення слів, які позначають подію і відношення між актантами, сірконстантами та предикатом); *тематичний* (пов'язаний з темами, портретами та оточенням); фрейм оповіді (наративна система, що представляє загальні моделі сюжетів, фокус уваги оповідача тощо. [7]. В. І. Хайруллін стверджував, що за структурування інформації у висловлюваннях застосовують два типи фреймів: 1) *когнітивно-семантичні* (відображають специфічні структури мислення); 2) *культуральні* (активуються за передання інформації про особливі елементи культури) [9, с. 16]. Фреймовий підхід дає змогу охопити і когнітивно-семантичний, і культурний аспекти представлення художньої картини світу. Художня картина виникає у свідомості читача за сприйняття художнього твору. Щодо мовної картини світу, її визначають як сукупність зафіксованих в одиницях мови уявлень народу про дійсність на певному етапі свого розвитку; уявлення про дійсність, відображені у значеннях мовних знаків – мовне членування світу, мовне впорядкування предметів та явищ, що закладені у системних значеннях слів [8, с. 56]. Творячи власну художню картину світу, письменник своєрідно поєднує структури інформації (фрейми) у складніші конструкції (сценарії). Сценарій – це "набір об'єднаних часовими та причинними зв'язками понять нижчого рівня, що описує упорядковану послідовність стереотипних подій" [9, с. 8]. Послідовність подій, звичайно, передбачає акцентуаційне виділення певних елементів змістової канви часто за допомогою інверсії. Ю. Найда зазначав, що переклад полягає у тому, щоб створити найближчий [природний] еквівалент повідомлення мовою оригіналу, мовою перекладу, по-перше, – за значенням, по-друге, – за стилем [12,с. 19].

Мета праці – розглянути оригінальні контексти, до яких входять стилістично марковані висловлювання, що містять у своїй структурі інверсивно виділені елементи, які є засобами творення змістово-тематичної канви оригінального тексту і є складовими сценарію "агресивна поведінка". На підставі проаналізованих прикладів можна дійти певних висновків щодо засобів відтворення елементів сценарію "агресивна поведінка".

Матеріалом дослідження слугують контексти з роману Е. Берджерса "Clockwork Orange" ("Механічний апельсин") та його українського перекладу О. Буценка[1].

У психології *агресією* вважають мотивовану деструктивну поведінку, що суперечить нормам поведінки людей у суспільстві, наносить фізичну шкоду людям та викликає у них психологічний дискомфорт. За виявом, розрізняють фізичну та вербальну агресію, за способом впливу, – пряму та непряму [5, с. 16]. Російська дослідниця Т. О. Воронцова стверджує, що мовленнєва агресія становить особливий тип мовленнєвої поведінки, параметри якого визначають умови конкретного дискурсу. Основою т.зв. "агресивного спілкування" є установка адресанта на "антидіалог". Така мовленнєва поведінка має подвійний намір: по-перше, вираження пейоративного ставлення до когось (т.зв. "афективний вектор" мовленнєвої агресії) та, по-друге, – орієнтація на суб'єктно-об'єктний тип спілкування з адресатом, що виявляється у деструктивній ("некооперативній") мовленнєвій поведінці (прагматичний вектор). Мовленнєва агресія передбачає "навмисну деформацію адресантом комунікативного простору адресата", оскільки кожен із комунікантів у процесі спілкування

[1] В оригінальному творі використано транслітеровано чи адаптивно транскрибовану російську лексику, яку в цільовому тексті часто передають за допомогою пейоративно-оцінного російсько-українського суржикового елементу.

володіє власним баченням своєї ролі у ньому, має власні ціннісні орієнтири, згідно з якими вибудовує свій тип мовленнєвої поведінки. Це ж стосується й механізмів агресивного впливу на трьох рівнях комунікативного простору: *мовленнєвому*, *аксіологічному* та *когнітивному* [2, с. 7, 8]. Мовознавець Т. О. Воронцова розглядає мовленнєву агресію як цілеспрямовану, мотивовану, переважно контрольовану (через свідомий вибір мовленнєвих стратегій та тактик) поведінку. Мовленнєва агресія ґрунтується на принципі, що позиція мовця повинна беззастережно прийматися адресатом, тобто на адресата здійснюється односпрямований емоційний негативний вплив. Відбір мовних засобів, а також способи такого впливу визначаються характером та умовами дискурсу [2, с. 13].

Дію вважають головною у відношенні людини та дійсності. Актуалізація цього відношення детермінує форми існування людини у природному та соціальному середовищах, адже саме дія регулює стосунки між людиною та дійсністю. Завдяки дії змінюється сама дійсність [9, с. 107]. Розгляньмо контексти з висловлюваннями, які містять інверсивно виділені елементи у своїй синтаксичній структурі та становлять компоненти (фрейми) сценарію "агресивна поведінка":

Down this blood poured in like red curtains, but you could viddy Billyboy felt not a thing, and he went on lumbering like a filthy fatty bear, poking at me with nosh. ... Then off they ran, slow and panting, except for Number Leo out snoring on the ground, away north towards the river, and we went the other way [16, p. 17]. Результатом вчинення акту насилля стали наявність крові, фізичні ушкодження та, загалом, жалюгідний стан одного з героїв, а також "відступ переможених суперників". У першій частині наведеної сурядної синтаксичної конструкції тематична лексема-підмет *blood* розміщена в середині предикативної рематичної структури, яку доповнює латентне метафоризоване порівняння *like red curtains*. Друга частина сурядної синтаксичної структури, що складається з двох частин, поєднаних єднальним зв'язком *you could viddy Billyboy felt not a thing, and he went on lumbering like a filthy fatty bear, poking at me with nosh* змальовує фізичний та емоційний стан постраждалого від насилля. Емотивний колорит зображуваної картини твориться й іншими засобами лексичного та синтаксичного рівнів, зокрема ідіоматичним висловом *felt not a thing*, що у поданій ситуації означає негативні відчуття та вказує на кепський стан персонажа, а також метафоризованою епітетною порівняльною конструкцією (*lumbering*) *like a filthy fatty bear*, що складається з прикметникових означень *filthy* ("*unclean and disgusting*") [14, v. 1, p. 751] та *fatty*, яке у сполученні з іменником *bear* вказує на незграбність та вайлуватість персонажа й, заодно, агресивно-пейоративне ставлення до нього. Наслідком виявленої агресії стала втеча членів "переможеної" сторони конфлікту. Інверсія певного елементу в реченні також може слугувати засобом вираження характеру дії. Синтаксична структура з інверсією прислівника *off* у тексті оригіналу виконує декілька функцій на рівні мікро – та макроконтексту. Крім смислового наголошення, зміщеного на початок речення елементу, що є важливим у структурі певної частини художнього дискурсу (на вагомості та стилістичному потенціалі адвербіального елементу в структурі речення та тексту зазначає І. В. Арнольд [1, с. 158–160]), інверсивно виділена лексема *off* є комунікативно значущою. Перекладознавець О. Д. Швейцер наголошує, що за допомогою конструкцій з інверсивно виділеними прислівниками, що стосуються дієслова, може передаватися динамічний характер дії [10, с. 149], а отже, драматизм зображуваної ситуації. Цьому також сприяють й інші особливості (синтаксичні та лексичні) оригінального тексту. Значущими у канві оригінального дискурсу є лексеми *slow* (у функції прислівника) та *panting* (що функціонує як дієприслівник), виділені

пунктуаційно, вони також додають драматизму ситуації, у яку потрапили герої твору. Частина речення *except for Number One Leo out snoring on the ground* є комунікативно маркованою та вживається як ремарка, що акцентує на складності обставин, у яких опинилися герої твору, а також характеризує їх та спонукає певну естетичну реакцію читача. У перекладі О. Буценка *Та хоч криваві патьоки вже й скидалися на червоні фіранки, Баржа цього, як видно не помічав, бо так само вайлувато тупцяв на місці, мов жирний ведмідь, і штрикав у мій бік тєсаком. Відсапуючись, вони неквапно побігли в бік річки, крім першого Баржиного заступника Лео, який "міцно спав" на землі. Ми всі четверо поспішили в протилежний бік* [15, с. 20] перша частина цільового тексту еквівалентно оригіналові змальовує результат акту насилля. У комунікативному аспекті цільовий дискурс також відповідає оригінальному, проте синтаксична структура перекладу зазнала певних змін. Частину англійського вислову *Down this blood poured* в українському тексті передано іменниковою фразою *криваві патьоки*. У канві цільової оповіді належно відтворено стилістично марковані порівняльні конструкції з епітетними структурами у своєму складі *криваві патьоки… скидалися на червоні фіранки* та *мов жирний ведмідь*, що допомагають адекватно відобразити особливості (смислові та комунікативно-прагматичні) англійського художнього тексту. Наступний уривок, не відображаючи синтаксичних особливостей оригіналу, все ж адекватно передає його комунікативно-смислові акценти. Змістивши на початок речення дієприслівник-обставину *відсапуючи*сь (тобто *розм*. "передихаючи, переводячи подих після важкого фізичного чи розумового напруження" [13, т. 1, с. 634]), яка стосується присудка та є контекстуальним відповідником англійського *panting* [14, v. 2, 80], перекладач, вважаємо, зміг доволі вдало передати драматичний характер ситуації, у якій опинилися герої твору. Семантику елементів *off* та *away*, що стосуються дієслова *ran*, частково передано у перекладі за допомогою префікса *по*-, який у наведеному контексті додає інтенсивності дії, вираженій дієсловом-присудком. Певної експресії оригінальному дискурсу надає вживання лексеми *snoring* з прийменником *out* у препозиції, який увиразнює її значення. Її україномовний відповідник *міцно спав*, який взято у лапки, оскільки вжито у переносному значенні, також додає експресивного колориту перекладному відповідникові, увиразнюючи комунікативно-смислові акценти оригіналу, таким способом наближаючи естетичну реакцію цільового читача до тієї, яку можна було б очікувати від читача оригіналу.

В. І. Хайруллін обґрунтовує той факт, що час, відображений у мові, становить результат психологічного процесу, за яким людина сприймає навколишній світ, виділяє різноманітні ознаки дійсності, створює певну ієрархію цих ознак, намагаючись "упорядкувати їх, пропускаючи через органи чуттів", так надає їм власного мовного вираження [9, с. 77]. Інверсивні речення з темпоральною семантикою також можуть набувати агресивної тональності, виражаючи латентну погрозу: *You are to be made into a good boy, 6655321. Never again will you have the desire to commit the acts of violence or to offend in any way whatsoever against the State's Peace. I hope you take all that in* [16, p. 76]. Як стверджує А. Ю. Маслова, стимул, що міститься в погрозі, може набувати різноманітних прагматичних значень як, зокрема, *превентив*, що становить "непрямий вияв погрози щодо виконання певної дії" [6, с. 79]. У наведеному контексті зміщений на початок речення прислівник *never* виконує функцію реми (наголошеного елементу висловлювання), що є ключовим у змістовій канві дискурсу, оскільки, крім експресивного, несе у собі прагматично-комунікативне навантаження. Речення *I hope you take all that in* та *I hope you are absolutely clear in your mind about that* за своєю прагматичною спрямованістю також відповідає попередньому, однак має менш

категоричну тональність. Український відповідник *Ти станеш славним хлопцем, шість мільйонів шістсот п'ятдесят п'ять тисяч триста двадцять перший. І в тебе ніколи вже не виникатиме бажання скоїти насильство чи якось порушити державний спокій. Сподіваюся, ти все ясно усвідомлюєш* [15, с. 87], незначно відрізняючись за синтаксичною (порядок елементів висловлювання) та комунікативною (темо-рематичне членування речення) структурою, належно передає комунікативно-смислові акценти оригіналу. Семантична значущість прислівника *ніколи* підсилюється іншим адвербіальним елементом *вже*. Таке речення, як і в оригінальному тексті, доповнює попереднє, виражаючи латентну погрозу, що підсилює висловлене раніше застереження.

Агресія може набувати непрямої форми, не спрямовуючись безпосередньо на об'єкт впливу: *You watch this one, sir. A right brutal bastard he has been and will be again, in spite of all his sucking up to the Prison Chaplain and reading the Bible* [16, p. 77]. Перше з наведених речень за своїм комунікативно-прагматичним типом становить "пом'якшений директив" [6, с. 79], який безпосередньо не спрямовується на об'єкт агресії, однак безпосередньо його стосується. Інверсивно виділений у функції реми предикативний елемент з атрибутивними елементами *a right brutal bastard* становить семантично значущий компонент наведеної частини дискурсу, комунікативну емфазу та смислову роль якого підсилює поєднання часових форм *Present Perfect* та *Future Indefinite* екзистенційного дієслова-зв'язки, підсиленого прислівником *again*. Таким способом передається впевненість мовця у висловлюваному. Фраза із семантикою уступки *in spite of all his sucking up to the Prison Chaplain and reading the Bible* також певною мірою надає категоричного тону поданому твердженню. Негативний емоційно-оцінний колорит аналізованої частини дискурсу створюють і вжиті одиниці лексичного рівня, зокрема іменник *bastard* "*a person of an inferior kind*" [14, v1, p. 163], прикметникове означення *brutal* "*stupid, unreasoning, irrational*" [14, v. 1, p. 245] та герундіальна форма *sucking up* "*carrying favour to, toadying to*" [14, v. 2, p. 2 178]. Український еквівалент – *Не спускайте його з ока, сер. Він як був, так і залишився паскудним вилупком, хоч і крутився біля в'язничного капелана й читав Біблію* [15, с. 90], належно відображаючи комунікативно-прагматичну спрямованість оригіналу, певною мірою відрізняється за своїми синтаксичними та морфологічними характеристиками. Як і в оригіналі, у першому реченні перекладу *Не спускайте його з ока, сер* не відбувається безпосередній вплив на об'єкт подальшої вербальної агресії; у формі пом'якшеної директиви аргументується його доцільність. У наступному наведеному реченні інверсивно зміщений елемент також виконує функцію реми, однак розташований після підмета речення. Поєднання в англійському висловлюванні двох часових форм дієслова-зв'язки складеного іменного присудка у перекладному варіанті передано за допомогою повтору екзистенційного дієслова-зв'язки у формі минулого часу *був і лишився*. Як оригінал, так і переклад вміщують конструкцію з консекутивною семантикою *хоч і крутився біля в'язничного капелана й читав Біблію*, яка доповнює інформаційно-комунікативну канву наведеного уривка. Лексичне наповнення оригінального тексту, засобами якого значною мірою і твориться емоційно-оцінний колорит, також адекватно відтворено в українському варіанті через уживання словосполучення з пейоративно-оцінною семантикою лайливого характеру *паскудний вилупок*, семантика компонентів якого (*паскудний* – "*який викликає огиду*" [13, т. 6, с. 87] та *вилупок* – "*людина з негативними рисами*" [13, т. 1, с. 426]) становить елемент непрямої вербальної агресії. Оригінальна лексема *sucking up* у перекладному тексті передається контекстуальним адгерентно експресивним відповідником *крутився* ("*постійно перебувати де-небудь, біля когось*") [13,

т. 4, с. 375], що, загалом передаючи розмовно-експресивний характер, відтворює емотивне забарвлення оригінального тексту.

Агресивна вербальна поведінка може набувати форми категоричного директиву, безпосередньо зверненого до об'єкта агресії у формі мовленнєвого акту погрози щодо заборони виконання певної дії: *So you're back, eh? Back to make life a misery for them once more, is that it? Over my dead corpse you will, because they have let me be more like a son to them than like a lodger* [16, p. 106, 107]. Прямий порядок слів у першому з наведених запитань з використанням розмовного вигукового елементу *eh* у перепитувальній функції, а також його уточнювальний варіант надають їм, однак, дещо риторичного звучання та стилістичної маркованості. У наведеному контексті таким способом висловлено незадоволення мовця ситуацією, що склалася. У наступному підрядному реченні причини інверсивне рематичне виділення фразового непрямого додатка *over my dead corpse*, а також вживання у функції присудка модального дієслова *will* стосовно підмета головного речення (до якого саме і звернене мовлення) надають висловлюванню категорично-погрозливої тональності. Комунікативно-прагматичну спрямованість наведеного дискурсу доповнює підрядна частина, у якій пояснюються мотиви агресивного тону. Емотивний колорит наведеного уривку твориться за допомогою стилістично-маркованих одиниць синтаксичного та лексичного рівнів, зокрема порівняльного звороту *like a son* та епітетної конструкції *dead corpse*, елементи якої є, по суті, семантичними дублетами, що підсилюють негативно-агресивний характер зображуваної ситуації. Цільовий відповідник *Отож повернувся, еге ж? Повернувся, щоб знову зробити їхнє життя пеклом, так? Тільки через мій труп, чуєш?! Адже я для них тепер, як рідний син, а не просто пожилець* [15, с. 124], загалом зберігаючи смислово-значущі елементи оригіналу, доволі адекватно відтворює його комунікативно-прагматичну спрямованість. Синтаксична структура перекладу зазнала певних трансформацій порівняно з оригінальним текстом. Смислові еквіваленти стилістично маркованих риторичних запитань *Отож повернувся, еге ж? Повернувся, щоб знову зробити їхнє життя пеклом, так?,* як і в оригінальному тексті, передають емоційний стан фрустрації через ситуацію, що склалася. Стверджувальне підрядне речення причини з інверсивно виділеною об'єктною конструкцією у його головній частині в оригінальному тексті цільовою мовою відтворено двома простими. Одне з них трансформовано у питання, якому (як і в англійському тексті) властива розмовна інтонація та погрозлива тональність, зокрема перекладач використовує дієслово *чуєш*, яке передає роздратованість та погрозу, звернену до реципієнта. Ще одне стверджувальне просте речення *Адже я для них тепер, як рідний син, а не просто пожилець* виконує функцію пояснювальної ремарки стосовно двох попередніх, розкриваючи причини емоційного стану мовця. Як і в англійському тексті, експресивний колорит українського відповідника доповнюють належно збережені стилістичні засоби синтаксичного та лексичного рівнів, зокрема еквівалент порівняльної конструкції *як рідний син*. Англійську лексему *misery (a condition of extreme unhappiness* [14, v. 2, 1334]), яка є однією з ключових у змістовій канві оригіналу, передано контекстуальним адгерентно експресивним еквівалентом *пекло* ("*нестерпні, жахливі умови та тяжкий душевний стан, моральні муки*" [14, т. 6, с. 111]), який доволі адекватно відображає емоційно-смислове навантаження оригінального елементу.

Висновки. Опис актів агресії виконує ряд функцій, пов'язаних із формуванням негативного ставлення до "ворожих" елементів оточення, а також експліцитно чи латентно.

Саме комунікативні акти *погрози* є одним зі головних елементів художнього твору. У системі художньої оповіді інверсія є одним із вагомих засобів творення її експресивно-образної канви, оскільки письменник майстерно використовує різні її типи (повну або часткову стосовно різних елементів речення) для синтаксичного та комунікативного членування висловлювань, наголошення значущих компонентів та творення відповідного експресивного колориту. Письменник використав повну інверсію для рематичного виділення зміщених на початок речення адвербіальних елементів (зокрема прислівника *never*), а також наголошення у цій функції суб'єктного елементу, якому передують предикативні компоненти. Мета часткової інверсії полягала у зміщенні на початок речення другорядних членів речення з метою їх емфази як комунікативно значущих елементів. Виразність оповідної канви англійського тексту досягається через використання прямого порядку слів у питальних реченнях для передання напруженого емоційного стану мовця, його невдоволення ситуацією, що склалася. У цільовому тексті перекладач вдається до різних типів перекладацьких трансформацій з урахуванням системних відмінностей між мовами оригіналу та перекладу, зокрема типу речення та порядку елементів синтаксичної конструкції, розчленування складної синтаксичної структури, проте, зберігаючи в її складі зображально-виражальні засоби (зокрема порівняння). І в оригінальному, і в цільовому тексті емотивність та комунікативно-прагматичну тональність творять і засоби лексичного рівня – епітетні конструкції, інгерентно та адгерентно експресивні лексеми, що належать до розмовного стилю, а також метафоризовані образні елементи.

Дослідження використання експресивно-маркованих інверсивних моделей як засобів реалізації зазначеного сценарію у творах інших письменників, а також особливості їх передання цільовою мовою становлять **перспективний напрямок для подальших досліджень**.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Арнольд И. В. Стилистика современного английского языка (стилистика декодирования) : учеб. пособие для студ. пед. ин-тов / И. В. Арнольд. – [Изд. 3-е]. – М. : Просвещение, 1990. – 300 с. 2. Воронцова Т. А. Речевая агрессия: коммуникативно-дискурсивный подход : – автореф. дисс. докт. филол. Наук : 10.02.19. "Теория язика" / Т. А. Воронцова. – Челябинск, 2006. – 43 с. 3. Герасимов В. И. На пути к когнитивной модели языка / В. И. Герасимов, В. И Петров // Новое в зарубежной лингвистике: когнитивные аспекты языка. – М. : Прогресс, 1988. – Вып. 23. – С. 5–11. 4. Жаботинская С. А. Онтологии словарей-тезаурусов: лингвокогнитивный подход / С. А. Жаботинская // Філологічні трактати. – 2009. – Т. 1. – № 2. – С. 71–80. 5. Зинченко В. П. Большой психологический словарь / В. П. Зинченко, Б. Г. Мещанинов. – М. : АСТ, 2008. – 409 с. 6. Маслова Ю. А. Введение в прагмалингвистику : учеб. пособие / А. Ю. Маслова. – М. : Флинта : Наука, 2007. – 152 с. 7. Минский М. Фреймы для представления знаний / М. Минский. – М. : Энергия, 1979. – 152 с. 8. Попова З. Д. Когнитивная лингвистика : учеб. пособие / З. Д. Попова., И. А. Стернин. – М. : АСТ : Восток-Запад, 2007. – 314 с. 9. Хайруллин В. И. Перевод и фреймы : учеб. пособие / В. И. Хайруллин. – М. : Книжный дом "Либерком", 2010. – 144 с. 10. Швейцер А. Д. Теория перевода: Статус, проблемы, аспекты / А. Д. Швейцер. – М. : Наука, 1988. – 215 с. 11. Bell R.T. Translation and Translating: Theory and Practice / R. T. Bell. – L.&N.Y. : Longman, 1997. – 298 p. 12. Nida E. Principles of Translation as Exemplified by Bible Translating / E. Nida. [R. A. Brower (ed.)]. – Cambridge : Mass Harvard University Press, 1959. – P. 11–31. 13. Словник української мови : в 11 т. Т. 1–11 [редкол. : І. К. Білодід (голова) та інші]. – К. : Наук. думка, 1970 – 1980. 14. The Shorter Oxford English Dictionary on Historical Principles: [rev. and ed. C. T.

Onions]. – N.Y. : Oxford University Press, 1975. – V. 1, 2. 15. Берджерс Е. Механічний апельсин : роман : [пер. з англ. О. Буценко] / Е. Берджерс. – Львів : Кальварія, 2003. – 174 с. 16. Burgess A. A Clockwork Orange / A. Burgess – London : Penguin Books, 1996. – 149 p.

Стаття надійшла до редколегії 20.03.2015 р.
Прийнято до друку 30.06.2015 р.

INVERSION AS A MEANS OF “AGGRESSIVE BEHAVIOUR” SCENARIO REALIZATION IN THE ORIGINAL AND TRANSLATED DISCOURSE

Orest Tolochko

Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska St., Lviv, 79000,Ukraine
e-mail: TolOr@ukr.net

The article elucidates the English belles-lettres contexts with the statements comprising stylistically marked inversion for the “AGGRESSIVE BEHAVIOUR” scenario realization as well as their Ukrainian equivalents constituting patterns of syntactic and semantic transformations aiming to adequately reproduce the functions of the original elements by means of the target language
Keywords: inversion, aggressive behaviour, communicative and pragmatic load, original text, translation.